

Obchodní banky

Evropská centrální banka, Bankovní unie, obchodní banky, definice, druhy bank, funkce, hospodaření a řízení bank

Evropská centrální banka

- Založena 1998 v souvislosti s vytvořením Evropské měnové unie.
- Odpovídá za provádění měnové politiky v zemích eurozóny.
- **Rozhodovací orgány**
  - Rada guvernérů – hlavní rozhodovací orgán, členové Výkonné rady a guvernéři národních centrálních bank států eurozóny, určují měnovou politiku eurozóny,
  - Výkonná rada – viceprezident a další čtyři členové, zabývá se běžným chodem ECB, uskutečňuje měnovou politiku,
  - Generální rada – poradní a koordinační úloha, prezident ECB, viceprezident ECB, guvernéři národních centrálních bank států eurozóny, rozhodovací orgán, sestavuje statistické výkazy a zprávy a činnosti ECB.

Eurosystém

- **Eurosystém** se skládá z ECB a národních centrálních bank eurozóny.
- **Pozn. Co je to eurozóna?** (Skládá se ze zemí, které přijaly společnou měnu euro.)

- **Konvergenční (maastrichtská) kritéria**
  - Kritérium cenové stability
  - Kritéria dlouhodobé udržitelnosti veřejných financí (veřejný deficit a veřejný dluh)
  - Kritérium stability kurzu měny a účasti v ERM II
  - Kritérium stability dlouhodobých úrokových sazeb

Eurosystem

- **Úlohy eurosystemu:**
- Provádět měnovou politiku, kterou stanovila Rada guvernérů ECB
- Provádět devizové operace
- Drží a spravuje oficiální rezervy zemí eurozóny
- Podporuje plynulé fungování platebních systémů

Podílí se také finančním dohledu, poskytuje konzultace a sestavuje měnovou a finanční statistiku.

Eurosystém – nezávislost

- Evropská centrální banka ani národní centrální banky nesmí žádat ani přijímat pokyny od institucí nebo orgánů EU, od vlád členských států EU ani od jakýchkoliv jiných orgánů.
- Instituce a orgány EU a vlády členských zemí EU se nesmí snažit ovlivňovat členy rozhodovacích orgánů eurosystému.
- Osobní nezávislost
  - Funkční období guvernérů národních centrálních bank min. 5 let
  - Funkční období členů Výkonné rady ECB je 8 let a nesmí se prodlužovat
  - Členové Výkonné rady ECB mohou být odvoláni z funkce pouze v případě nezpůsobilosti nebo v případě vážného porušení povinností.
- Funkční nezávislost
  - ECB a národní centrální banky disponují všemi nástroji a pravomocemi, které jsou potřebné pro výkon měnové politiky a jsou oprávněné samostatně rozhodovat o tom, kdy a jak tyto nástroje použijí.
  - ECB a národní centrální banky nesmí poskytovat úvěry orgánům „společenstva“ ani veřejnému sektoru.

Evropský systém centrálních bank (ESCB)

- ESCB je tvořen ECB a centrálními bankami **všech** zemí EU.
- Oba tyto systémy eurosystém i ESCB fungují vedle sebe.

Bankovní unie

- Byla vytvořena v reakci na finanční krizi v roce 2008 a následný státní dluh v eurozóně.
- **Cílem** bankovní unie je zajistit, aby byl bankovní sektor v eurozóně a v celé EU stabilní, bezpečný a spolehlivý, a přispíval tak k finanční stabilitě, a aby:
- banky měly silné postavení a byly schopny **odolat** případným **budoucím finančním krizím**;
- se **úpadek bank**, které nejsou životaschopné, **řešil bez nutnosti využít peníze daňových poplatníků** a s minimálním dopadem na reálnou ekonomiku;
- roztržitost trhu byla snížena **harmonizovanými pravidly pro finanční sektor**.
- **Součástí bankovní unie** jsou všechny členské státy eurozóny. Členské státy EU mimo eurozónu se mohou k bankovní unii připojit tím, že naváží úzkou spoluprací s Evropskou centrální bankou.

Bankovní unie – 2 pilíře

- **Jednotný mechanismus dohledu**
- **nadnárodní struktura EU pro bankovní dohled.** Úkoly v oblasti dohledu nad finančními institucemi vykonává Evropská centrální banka v úzké spolupráci s vnitrostátními orgány dohledu.
- **Jednotný mechanismus pro řešení krizí**
- Jednotný mechanismus pro řešení krizí je systém zaměřený na účinné a efektivní řešení krizí finančních institucí, které nejsou životaschopné.
- Tento fond má být používán v případě krizové situace banky a je plně financován evropským bankovním sektorem.

Mezinárodní měnový fond

- Založen na mezinárodní měnové konferenci v Bretton Woods v červenci 1944
- Založen za účelem podpory světového obchodu a zabezpečení měnové stability, která vnesením jistých pravidel a zásad do mezinárodních ekonomických vztahů přispěla k dalšímu rozvoji.
- **Původní cíle:**
  - podporovat mezinárodní měnovou součinnost stálou institucí, která zabezpečí mechanismus konzultací a spolupráce v mezinárodních měnových otázkách,
  - usnadňovat rozvoj a vyrovnaný růst mezinárodního obchodu a přispívat tak k podpoře a udržování vysokého stupně zaměstnanosti a reálného důchodu i k rozvoji výrobních zdrojů všech členů jakožto prvořadých cílů hospodářské politiky,
  - podporovat kurzovou stabilitu, udržovat řádná devizová ujednání mezi členy a vyhnout se konkurenčnímu znehodnocování měn,
  - napomáhat při ustanovení mnohostranného systému plateb pro běžné transakce mezi členy a při odstraňování devizových omezení, která brání rozvoji mezinárodního obchodu,
  - dodávat členům důvěru tím, že jim budou za přiměřených jistot dočasně přístupné všeobecné zdroje Fondu, a poskytovat jim takto možnost napravit poruchy ve vyrovnanosti jejich platebních bilancí, aniž by se Fond uchýloval k opatřením, která by mohla být škodlivá národní či mezinárodní prosperitě,
  - zkracovat trvání a zmírnit stupeň nerovnováhy v mezinárodních platebních bilancích členů Fondu.

Mezinárodní měnový fond

- **Další cíle:**
- vytváření nových prostředků mezinárodní likvidity (SDR),
- pomoc při řešení problému zadluženosti rozvojových zemí,
- pomoc při řešení finančních krizí,
- výzkumně informační a poradenská činnost.

Zvláštní práva čerpání (Special Drawing Rights, SDR)

- Jednotnou měnovou a účetní
- jednotkou užívanou v rámci Mezinárodního měnového fondu a při některých složitějších transakcích i v soukromém sektoru.
- SDR tvoří hlavní rezervní aktivum MMF a odvozují se od průměrné hodnoty měn USA, Evropské unie, Japonska, Velké Británie a Číny – zemí nejvíce zapojených do globálního obchodního systému.
- MMF přiděluje SDR svým členům na základě výše jejich členských kvót.
- Kód měny **XDR**
- Každý člen MMF přispívá do společné pokladny určitým obnosem.
- Členské kvóty tvoří základ celkového finančního obnosu, ze kterého MMF poskytuje půjčky jednotlivým zemím, a určují výši půjček pro jednotlivé země.

Skupina Světové banky

- Skupina Světové banky (World Bank Group, WBG) je tvořena pěti subjekty:
  - **Mezinárodní banka pro obnovu a rozvoj (IBRD)** - poskytuje úvěry, garance a poradenský servis klientským zemím, kterými jsou země s transformující se ekonomikou a rozvojové země (zaměření především na středně příjmové země). IBRD byla založena na konferenci konané v Bretton Woods (New Hampshire, USA) v červenci 1944. Na této konferenci byl také založen Mezinárodní měnový fond (International Monetary Fund, IMF). Členem IBRD je 189 zemí.
  - **Mezinárodní asociace pro rozvoj (IDA)** - účelem IDA, která byla založena v roce 1960 a jejímiž členy je 173 zemí, je odstraňování chudoby v nejchudších rozvojových zemích prostřednictvím zvýhodněných půjček a grantů na programy podporující udržitelný rozvoj a zlepšování životních podmínek obyvatel. Čerpat prostředky ze zdrojů IDA může v současné době 76 zemí.
- **IBRD a IDA společně tvoří tzv. Světovou banku.**

Skupina Světové banky

- **Mezinárodní finanční korporace (IFC)** - IFC byla založena v roce 1956 a jejím členem je 185 zemí, přičemž působí ve více než 100 zemích. Financuje projekty uskutečňované soukromými subjekty v rozvojových zemích a transformujících se ekonomikách formou dlouhodobých úvěrů a minoritních kapitálových vkladů. IFC poskytuje financování na trzích, které soukromí investoři považují za rizikové.
- **Mnohostranná agentura pro investiční záruky (MIGA)** - byla založena v roce 1988 za účelem podpory přímých zahraničních investic v rozvojových zemích. Jejím členem je 181 zemí. Poskytuje soukromým investorům a věřitelům pojistné záruky vůči politickým rizikům. Záruky MIGA ochraňují investice proti nekomerčním rizikům s cílem napomoci investorům získat přístup k financování za lepších finančních podmínek.

Skupina Světové banky

- **Mezinárodní centrum pro řešení investičních sporů (ICSID)** – je autonomní mezinárodní institucí založenou na základě Úmluvy o řešení investičních sporů mezi státy a občany dalších států (Convention on the Settlement of Investment Disputes between States and Nationals of Other States – tzv. ICSID nebo také Washingtonská konvence, podepsaná 1966). Jejím posláním je odstraňovat hlavní překážky bránící volnému pohybu soukromých investic a zabývat se řešením právních sporů mezi způsobilými stranami prostřednictvím smíru nebo rozhodčího řízení. V současné době konvenci ratifikovalo 163 smluvních států a ICSID je považován za vedoucí mezinárodní arbitrážní instituci, která se zabývá řešením sporů mezi investorem a státem.

Banka

– Definice

- Právnícká osoba se sídlem v České republice, založená jako akciová společnost, která přijímá vklady od veřejnosti a poskytuje úvěry a která má k výkonu činnosti bankovní licenci.
- Co je hlavní úlohou bank ???
  - **Finanční zprostředkování** – pohyb kapitálu od přebytkových subjektů k deficitním
  - **Provádění platebního styku**
  - **Emise bezhotovostních peněz – peněžní multiplikátor**

Bankovní licence

- Banka nesmí vykonávat jiné podnikatelské činnosti než ty, které má povoleny v licenci (neplatí pro činnosti vykonávané související se zajištěním jejího provozu).
- Bez licence nesmí nikdo přijímat vklady od veřejnosti.
- **Podmínky pro udělení licence:**
  - Kapitálové požadavky – průhledný, nezávadný původ finančních prostředků, splacení základního kapitálu v plné výši.
  - Požadavky na důvěryhodnost a odbornou způsobilost osob
  - Požadavky technické povahy– technické a organizační předpoklady pro výkon navrhovaných činností banky, funkční řídicí a kontrolní systém banky, obchodní plán vycházející z navrhované strategie
  - Požadavky na osoby propojené – průhlednost skupiny osob s úzkou vazbou na banku
  - Požadavky na umístění sídla – sídlo na území ČR

Vývoj bankovní bankovního sektoru po roce 1989

- Postupný vznik trhu cenných papírů
  - 1993 obnovení Burzy cenných papírů, vznik RM-systému
- **1.1.1990 Státní banka Československá – centrální banka**
- Vyčleněny tři nové obchodní banky – Komerční banka, Všeobecná úvěrová banka, Investiční banka
- Fungovala již dříve Česká spořitelna, ČSOB a Živnostenská banka
- **1993 vznik České národní banky**
- Následoval vznik stavebních spořitelen, zvýšení min. ZK bank na 500 mil. Kč, pojištění vkladů, zavedení hypotéčního bankovníctví, zavedení spořitelních a úvěrových družstev.
- V 90. letech nastal prudký rozvoj bankovní soustavy bez větších zkušeností s řízením rizik – problémy s návratností poskytnutých úvěrů – ekonomické problémy některých bank – v roce 2000 privatizace polostátních bank za pomoci zahraničního kapitálu.

Právní úprava bankovníctví v ČR

- Zákon č. 21/1992 Sb., o bankách – zde je zakotvena právní definice banky
- Zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance – úprava postavení, činností a organizační struktury ČNB
- ČR je členem EU
  - Proto v ČR platí i právní normy EU – zejména nařízení EP a Rady EU
  - Ostatní právní normy (směrnice a doporučení) je ČR povinna zapracovat do svého právního řádu
- Pozn. **Princip jednotné bankovní licence**
  - „cizí“ banka z členských zemí EU má vůči ČNB pouze informační povinnost
  - banka mimo EU musí předložit ČNB žádost o udělení licence

Provozní požadavky

- Zákon o bankách upravuje provoz bank a jejich hospodaření. Tato úprava zahrnuje zejména:
  - Pravidla jednání s klienty
  - Uveřejňování informací
  - Povinnost jednat obezřetně
    - Nesmí provádět obchody způsobem, který poškozuje zájmy jejich vkladatelů
    - Nesmí uzavírat smlouvy za podmínek, které jsou pro ni nápadně nevýhodné
  - Kapitál
    - Min. ve výši odpovídající součtu jednotlivých požadavků ke krytí rizik – kapitálová přiměřenost
  - Pravidla angažovanosti
    - Omezení výše aktiv a podrozvahových položek vůči osobě nebo skupině osob
  - Pravidla likvidity
  - Předchozí souhlas ČNB
    - Zrušení banky, fúze nebo rozdělení banky, prodej obchodního závodu, snížení základního kapitálu apod.

Provozní požadavky

- Oznamování personálních a jiných změn
  - Personální změny managementu, založení PO v zahraničí, otevření pobočky nebo zastoupení v zahraničí
- Omezení účasti v jiných právnických osobách
  - Omezuje možnosti banky ovládat jiné společnosti
- Obchody s osobami se zvláštním vztahem k bance
  - Banka s těmito osobami nesmí provádět obchody, které vzhledem ke své povaze, riziku nebo účelu by nebyly provedeny s ostatními klienty.
  - Úvěry nebo zajištění závazku banka poskytne jen tehdy, rozhodne-li o tom představenstvo.
- Povinnost jednat s odbornou péčí a zákaz zneužití informací
  - Odborná péče ve vztahu k investičním obchodům uskutečňovaným na vlastní účet banky
- Akcie, kvalifikovaná účast na bance
  - Pouze akcie zaknihované, s nimiž je spojeno hlasovací právo
  - Mohou být vydávány prioritní akcie
  - Kvalifikovaná účast (podíl min. 10%) pouze se souhlasem ČNB
- Účetnictví a obchodní dokumentace
  - Vedení odděleně obchodů klientských a obchodů na vlastní účet

Bankovní tajemství

- Na všechny bankovní obchody, včetně stavů na účtech se vztahuje bankovní tajemství.
- Banka je povinna poskytnout zprávu o záležitostech, které jsou předmětem bankovního tajemství pouze v případě souhlasu klienta a nebo pro účely bankovního dohledu, soudního nebo trestního řízení, finančního arbitra při rozhodování sporu, MF při uskutečňování opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti apod.
- Zaměstnanci jsou povinni zachovávat mlčenlivost ve služebních věcech.

Základní typy bank

– Univerzální banky

- Mají univerzální bankovní licenci a provádějí všechny bankovní operace

– Specializované banky

- Mají omezenou bankovní licenci. Zaměřují se pouze na určité činnosti, obory – hypotéční banky, stavební spořitelny, investiční banky.
- Spořitelny
- Hypotéční banky
- Investiční banky
- Stavební spořitelny
- Úvěrová družstva – též označována jako spořitelní družstva nebo družstevní záložny
- Existence některých specializovaných bank může souviset s politickými zájmy – jejich činnost je např. v zájmu státní hosp. politiky za účelem podpoření určitých segmentů hospodářství (export, bydlení, podnikatelská činnost obecně,...)

Specializované banky v ČR

- **Česká exportní banka, a.s. (ČEB)** je specializovaná bankovní instituce založená v roce 1995, určená pro státní podporu vývozu, přímo a nepřímo vlastněná státem. ČEB tvoří nedílnou součást systému státní podpory exportu a ekonomické diplomacie České republiky.
- Posláním ČEB je poskytovat finanční služby související s vývozem, podporovat český export bez ohledu na velikost kontraktu.
- Teritoriálně se ČEB zaměřuje především na podporu exportu do rizikovějších teritorií (dle [klasifikace OECD](#)), kam komerční banky nabízí jen omezené možnosti financování. Současně se ale jedná o teritoria s velkým potenciálem a rychle rostoucí ekonomikou.

Specializované banky v ČR

Česká exportní banka, a.s. (ČEB) - produkty

- Předexportní financování
- Odběratelský úvěr
- Dodavatelský úvěr
- Úvěr na investice v zahraničí
- Dokumentární akreditiv
- Bankovní záruka
- Odkup pohledávek z kontraktu
- Odkup pohledávek z dokumentárního akreditivu

Specializované banky v ČR

- **Českomoravská záruční a rozvojová banka, a.s.**
- Českomoravská záruční a rozvojová banka, a.s., založená r. 1992, je rozvojovou bankou České republiky. Napomáhá v souladu se záměry hospodářské politiky vlády České republiky a regionů rozvoji malého a středního podnikání, infrastruktury a dalších sektorů ekonomiky vyžadujících veřejnou podporu.
- Podporu poskytuje ve formě úvěrů, záruk za úvěry a průřezových informací.
- COVID – bezúročný úvěr pro podnikatele zasažené koronavirem
- Záruka COVID II a COVID III

Družstevní záložna

- (též spořitelní družstvo), v obecné češtině kámpelička, je družstvo, jehož činností je primárně přijímání vkladů, poskytování úvěrů a další finanční služby. Tyto služby jsou poskytovány členům družstva, kteří družstevní záložnu společně vlastní a řídí.
- Celosvětové sdružení družstevních záložen World Council of Credit Unions definuje družstevní záložnu jako „demokratické finanční družstvo vlastněné jeho členy“.
- Právní uspořádání se však v jednotlivých zemích liší: např. v ČR jde o družstva podle zákona 87/1995 Sb. o spořitelních a úvěrních družstvech, v Německu mohou nabývat také formy akciových společností nebo společností s ručením omezeným

Družstevní záložna

- V roce 2001 založily družstevní záložny WPB Capital, Prague Credit Union a DZ NOVA **Asociaci družstevních záložen.**
- Původním úkolem Asociace družstevních záložen byla snaha vylepšit obraz kampaňek v České republice a společný postup spřízněných záložen v době přípravy harmonizace zákona č. 87/1995 Sb., o úvěrních a spořitelních družstvech.
- Podmínky pro založení a činnost kampaňek byly zpřísněny už v roce 2002. Další zpřísnění nastalo v souvislosti se vstupem ČR do EU. Od ledna roku 2006 dohlíží na družstevní záložny ČNB. Kampaňky nyní musí splnit daleko přísnější kapitálové požadavky: jejich základní kapitál musí být nejméně 35 milionů korun. Záložny také musejí získat povolení k působení v ČR od ČNB a mají vůči ní informační povinnost podle vyhlášky č. 123/2007 Sb.
- Všechny vklady v družstevních záložnách jsou pojištěny ve výši 100 % až do celkového součtu 100 000 EUR pro jednoho vkladatele.

Rozdíl mezi bankou a družstevní záložnou

- Zatímco zákazníci klasické banky jsou klienti, u záložen jsou to členové.
- Aby fyzická nebo právnická osoba mohla využívat služeb záložen, musí se nutně stát jejím členem. Stačí podepsat přihlášku, složit členský vklad, případně zaplatit zápisné či vstupní vklad. Jejich výše je u každé záložny jiná. Většinou se ale tato částka pohybuje od koruny až po jeden tisíc korun. Po jejím složení už nic nebrání plnému využívání služeb družstevních záložen, samozřejmě stejně jako v bankách, i v záložnách se při zakládání každého účtu podepisuje smlouva o běžném či vkladovém účtu.
- Výhody členství v družstevních záložnách vyplývají ze stanov každého družstva, například právo na informace o hospodaření záložny, právo účastnit se členské schůze a klást dotazy přímo nejvyšším představitelům záložny.

Řízení a struktura obchodních bank

- Funkční a průhledný systém řízení a správy finančních společností.
- **Základní cíle:**
  - Maximalizace zisku
  - Zvýšení tržní hodnoty kapitálu (zvýšení kurzů akcií)
  - Optimální vztah mezi likviditou a rentabilitou
- **Statutární orgány**
  - Valná hromada
  - Představenstvo
  - Dozorčí rada
  - Výbor pro audit

Řízení a struktura obchodních bank

- **Valná hromada**
  - Nejvyšší orgán řízení každé akciové společnosti
  - Pravomoc volit i odvolávat členy představenstva a dozorčí rady
- **Představenstvo**
  - Rozhoduje o všech záležitostech banky kromě těch, které jsou vymezené k rozhodování valné hromadě
  - Řídící orgán banky
- **Dozorčí rada**
  - Kontrolní orgán, dohlíží na výkon působnosti představenstva
- **Výbor pro audit, úvěrový, kontrolní a investiční výbor**

Organizační struktura banky

– **Centrála banky**

- Vykonává koncepční, metodicko-řídící a kontrolní činnost ve vztahu k ostatním organizačním jednotkám, v určitých oblastech působí jako výkonná jednotka.

– **Pobočky banky**

- Výkonné organizační jednotky ve vztahu ke klientele banky

– **Pracovníci se zpravidla řídí těmito principy a zásadami:**

- Trvalá, všestranná a komplexní péče o klienta,
- Dodržování anonymity vkladů, vkladatelů, nositelů bankovních obchodů a služeb,
- Respektování všeobecně závazných pravidel, předpisů, nařízení pro usměrnění činnosti banky vyhlášených centrální bankou, etických kodexů,
- Minimalizace rizik formou kolektivního posuzování bankovních obchodů,
- Osobní odpovědnost všech pracovníků banky a jejich hmotná zainteresovanost

Hospodaření bank

- Bankovní instituce, tak jako všechny ostatní podnikatelské subjekty, jsou povinny vyhotovit mj. základní finanční výkazy
- Rozvaha
- Výkaz zisků a ztráty
- Výkaz cash flow
- Výkaz o změně vlastního kapitálu

Rozvaha

- Aktivní bankovní operace (aktivní obchody) mají odraz v levé části bilance banky a souvisí s použitím vlastního a svěřeného kapitálu banky. Zahrnují operace, při jejichž realizaci je banka v pozici věřitele (úvěrové operace, investice do cenných papírů).
- Pasivní bankovní operace (pasivní obchody) se projevují na pravé straně bilance. Patří sem zejména činnosti spojené s pozicí banky jako dlužníka – se získáváním cizího kapitálu (klientské vklady, emise bankovních obligací, přijímání úvěrů na mezibankovním trhu). Také tvorba vlastního kapitálu emisí akcií a vytváření rezervních fondů a fondů ze zisku.

Rozvaha obchodní banky

AKTIVA	PASIVA
Pokladní hotovost, vklady u centrálních bank	Závazky vůči bankám, družstevním záložnám
Státní bezkup. dluh. a ostatní CP přijaté CB k ref.	Závazky vůči klientům
Pohledávky za bankami a družstevními záložnami	Závazky z dluhových cenných papírů
Pohledávky za klienty	Ostatní pasiva
Dluhové cenné papíry	Výnosy a výdaje příštích období
Akcie, podílové listy a ostatní podíly	Rezervy
Účasti s podstatným vlivem	Podřízené závazky
Účasti s rozhodujícím vlivem	Základní kapitál
Dlouhodobý nehmotný majetek	Emisní ážio
Dlouhodobý hmotný majetek	Rezervní fondy a ostatní fondy ze zisku
Ostatní aktiva	Rezervní fond na nové ocenění
Pohledávky z upsaného základního kapitálu	Kapitálové fondy
Náklady a příjmy příštích období	Oceňovací rozdíly
	Nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta min. období
	Zisk nebo ztráta za účetní období

Aktiva bankovního sektoru ČR za období 2019 – 2021

	31.12.2019		31.12.2020		31.12.2021	
Aktiva celkem	7 623 612		8 017 925		8 603 872	
Pokladna	52 397	0,69%	47 407	0,59%	43 012	0,50%
Poskytnuté úvěry	6 128 858	80,39%	6 156 957	76,79%	6 424 628	74,67%
Vklady a úvěry u centrálních bank	2 404 634	31,54%	2 291 398	28,58%	2 333 488	27,12%
Vklady a úvěry u jiných úvěrových institucí	273 716	3,59%	269 961	3,37%	243 389	2,83%
Úvěry a ostatní pohl. za klienty celkem	3 450 509	45,26%	3 595 598	44,84%	3 847 750	44,72%
Neobchodovatelné dluhové cenné papíry v držení banky	29 736	0,39%	29 207	0,36%	51 706	0,60%
Ostatní dluhové cenné papíry v držení banky	923 275	12,11%	1 223 894	15,26%	1 429 298	16,61%
Akcie a majetkové účasti v držení banky	127 052	1,67%	141 195	1,76%	154 523	1,80%
Stálá aktiva	165 100	2,17%	168 889	2,11%	177 395	2,06%
Ostatní aktiva bilanční	197 194	2,59%	250 377	3,12%	323 311	3,76%

- Rozvaha je řazena od nejlíkvnější aktiv po ta nejméně likvidní. Také pasiva jsou řazena od nejlíkvnějších pasiv po ta nejméně likvidní.
- Banky mají mnohem vyšší finanční páku (jsou zadlužené, mají vysoké leverage) v porovnání s podniky

AKTIVA BANKY

- Hotovost – bankovky, mince v různých měnách na pokladnách, trezorech a bankomatech, patří sem také vklady u CB na účtu platebního styku
- Pohledávky za klienty, za bankami – poskytnuté úvěry klientům, bankám

Pasiva bankovního sektoru ČR za období 2019 – 2021

	31.12.2019		31.12.2020		31.12.2021	
Pasiva celkem	7 623 612		8 017 925		8 603 872	
Přijaté vklady a úvěry, celkem	5 738 219	75,27%	5 875 472	73,28%	6 230 431	72,41%
Z toho: Vklady a úvěry přijaté od centrálních bank, celkem	2	0,00%	1	0,00%	1	0,00%
Z toho: Vklady a úvěry přijaté od jiných úvěrových institucí, celkem	998 894	13,10%	713 502	8,90%	728 083	8,46%
Z toho: Vklady a úvěry přijaté od klientů celkem, celkem	4 739 324	62,17%	5 161 969	64,38%	5 502 348	63,95%
Emitované neobchodovatelné dluhové cenné papíry, celkem	410 893	5,39%	413 575	5,16%	401 729	4,67%
Emitované ostatní dluhové cenné papíry, celkem	430 275	5,64%	570 043	7,11%	674 659	7,84%
Kapitál a rezervy, celkem	784 598	10,29%	854 134	10,65%	886 025	10,30%
z toho: Opravné položky, celkem	67 805	0,89%	84 394	1,05%	78 763	0,92%

PASIVA BANKY

- Závazky vůči bankám a vůči klientům – vklady klientů, bank

Výkaz zisku a ztráty

Výnosy z úroků a podobné výnosy
Náklady na úroky a podobné náklady
Výnosy z akcií a podílů
Výnosy z poplatků a provizí
Náklady na poplatky a provize
Zisk nebo ztráta z finančních operací
Ostatní provozní výnosy
Ostatní provozní náklady
Správní náklady
Rozpuštění rezerv a opravných položek k dlouhodobému hmotnému a nehmotnému majetku
Odpisy, tvorba a použití rezerv a opravných položek k dlouhodobému hmotnému a nehmotnému majetku
Rozpuštění opravných položek a rezerv k pohledávkám a zárukám, výnosy z dříve odepsaných pohledávek
Odpisy, tvorba a použití opravných položek a rezerv k pohledávkám a zárukám
Rozpuštění opravných položek k účastem s rozhodujícím a podstatným vlivem
Ztráty z převodu účastí s rozhodujícím a podstatným vlivem, tvorba a použití opravných položek k účastem s rozhodujícím a podstatným vlivem
Rozpuštění ostatních rezerv
Tvorba a použití ostatních rezerv
Podíl na ziscích nebo ztrátách účastí s rozhodujícím nebo podstatným vlivem
Zisk nebo ztráta za účetní období z běžné činnosti před zdaněním
Mimořádné výnosy
Mimořádné náklady
Zisk nebo ztráta za účetní období z mimořádné činnosti před zdaněním
Daň z příjmů
Zisk nebo ztráta za účetní období po zdanění

Výkaz zisku a ztráty bankovního sektoru ČR za období 2018 - 2021

	30.09.2021	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2018
Zisk z finanční a provozní činnosti	132 801	180 429	202 177	190 399
Úrokové výnosy	125 616	186 105	225 927	179 171
Úrokové náklady	35 310	59 230	80 179	49 417
Výnosy z dividend	4 239	6 962	12 310	9 164
Výnosy z poplatků a provizí	34 966	42 905	44 262	46 054
Náklady na poplatky a provize	9 350	11 957	11 211	12 407
Kurzové rozdíly - zisk nebo (-) ztráta	2 845	4 901	8 276	6 922
Ostatní provozní výnosy	3 668	5 109	4 687	4 881
Ostatní provozní náklady	1 006	2 372	2 005	1 945
Správní náklady	55 123	73 306	77 717	76 745
Odpisy	9 827	12 909	12 366	8 133
Tvorba rezerv	-321	2 528	-707	2 046
Zisk nebo (-) ztráta běžného roku po zdanění	50 998	47 470	91 105	81 440

- VZZ řazen podle činností typických pro finanční instituce
- Nejdříve hospodářský výsledek z finančních operací
- Následně hospodářský výsledek z provozní činnosti
- Významné zastoupení položek jinak netypických pro komerční společnosti

Podrozvaha

- Podrozvahové operace = pohledávky a závazky banky, které se neobjevují v rozvaze
- Narůstající význam podrozvahových operací
- Zvyšující se objem podrozvahových operací
- Důraz na řízení rizik těchto obchodů

Podrozvaha

1. Poskytnuté a přijaté přísliby a záruky
2. Poskytnuté a přijaté zástavy
3. Pohledávky a závazky ze spotových operací
4. Pohledávky a závazky z pevných termínových operací
5. Pohledávky a závazky z opcí
6. Odepsané pohledávky a závazky
7. Hodnoty předané a převzaté do úschovy, správy a k uložení
8. Hodnoty předané a převzaté do obhospodařování

Hospodaření bank

– Likvidita

- Schopnost banky dostát svým závazkům
- Primární rezervy – hotovost, prostředky na běžných účtech u jiného peněžního ústavu
- Sekundární rezervy – vysoce výnosová aktiva s vysokým stupněm likvidity (PMR, dobrovolné rezervy u CB a otevřené úvěrové linky u ostatních komerčních bank)

– Rentabilita

- Schopnost banky dosahovat zisku

– Solventnost

- Schopnost banky hradit ze svých běžných příjmů běžné výdaje i v případech, kdy v jejím hospodaření došlo ke ztrátě.
- Solventní banka může pokračovat ve své činnosti a nepřenáší špatné výsledky hospodaření na vkladatele.

Hodnocení výkonnosti, rentability či efektivnosti banky

- základní činností řízení banky je řízení aktiv a pasiv (**Assets and Liabilities Management, ALM**)
- **CÍL:**
- Zajistit likviditu, rentabilitu a solventnost banky
- Řízení vztahů vlastního a cizího kapitálu tj. kapitálové struktury
- Řízení aktiv z hlediska jejich likvidnosti, výnosnosti a rizikovosti
- Řízení vztahů aktiv a pasiv a podrozvahových operací

Hodnocení výkonnosti, rentability či efektivnosti banky

- **Kvantitativní analýza** – používá finanční výkazy tj. analýza struktury výkazů, výpočet finančních poměrových ukazatelů, srovnání v rámci sektoru
- **Kvalitativní analýza** – hodnocení managementu, strategie, vize, komparativních výhod a vnitřního kontrolního mechanismu

Finanční ukazatele

- Základem hodnocení finanční situace každého podniku a také banky jsou poměrové finanční ukazatele.

Mezi nejpoužívanější patří

- **Ukazatel kapitálové přiměřenosti**
- **Rizikovost** (např. podíl ohrožených úvěrů na celkovém úvěrovém portfoliu, podíl kapitálu Tier 1 na celkových aktivech)
- **Ziskovost**

Ukazatele ziskovosti

- **ROAA nebo ROA (ziskovost průměrných aktiv)**

ROAA = čistý zisk/průměrná aktiva * 100

- **ROAE nebo ROE (ziskovost průměrného vlastního jmění)**

ROAE = čistý zisk/průměrný vlastní kapitál * 100

- **Zisk před zdaněním (EBT) na průměrný Tier 1**

PoT = EBT/průměrný Tier 1 * 100

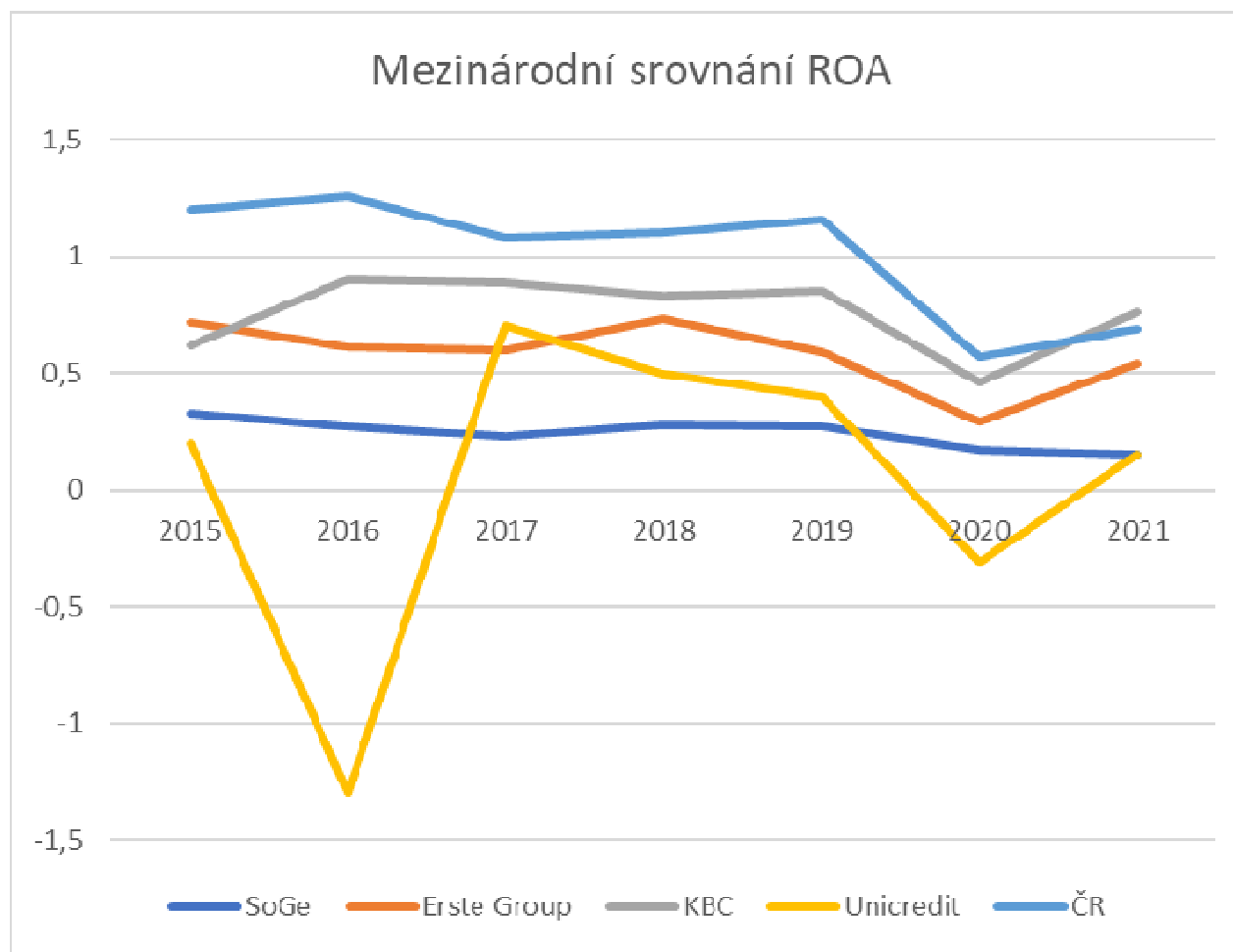
- **Čistá úroková marže**

NIM = čistý úrokový zisk/průměrná výnosová aktiva * 100

Vybrané finanční ukazatele bankovního sektoru ČR 2017 - 2021

	30.09.2021	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2017
ROAA	0,69	0,57	1,16	1,1	1,08
ROAE	0,8	0,6	1,2	1,1	1,1
PoT	10,96	8,23	18,12	17,46	16,95
NIM	1,36	1,49	1,83	1,69	1,54
Pohledávky se selháním k pohledávkám celkem	3	3	2,7	3,1	3,7

Mezinárodní srovnání ROA

Mezinárodní srovnání ROE

